

SIDAN 4

Ny ledningskedja för medicinsk personal

20

SIDAN 19

PROCENT fler söker ROU än i fjol

SIDAN 8

Det här hindrar dig som reservare från att jobba

Reservofficeren

FÖRBUNDET RESERVOFFICERARNAS TIDNING | ÅRGÅNG 2026

#1

SIDAN 6

Han är Årets föredöme

Kn Andreas Braw får Förbundet Reservofficerarnas pris för sitt ledarskap och engagemang i reservofficerssystemet.

» Du ska inte få kicken för att du gör ett misstag, men kanske för att du håller käft om det. SIDAN 32

Innehåll

#1 2026

”Vi behöver sluta betrakta reservofficerssystemet som något slags bemanningsföretag”, säger Andreas Braw, utsedd till Årets föredöme av förbundet.

6

Ny ledningskedja för medicinsk personal.....	4
Möt Braw – Förbundet Reservofficerarnas första föredöme.....	6
Det här hindrar reservofficerare från att jobba.....	8
Full tillgång till Försvarmaktens kurskatalog i nytt lyft.....	10
Det här gäller för reservare i Hemvärnet.....	16
Svenskar behövs i finska Natobasen.....	18
Ännu ett bolag ger sina reservofficerare löneutfyllnad.....	19
Ny serie: Reservofficerare i olika befattningar.....	28

Så ser svenska försvarsviljan ut.

45

Polestar 25 stresstestar totalförsvaret.

12

REDAKTION

Ansvarig utgivare

Magnus Konradsson

Chefredaktör

Jenny Harlin

jenny.harlin@reservofficerarna.se

Form/AD

Christian Williamsson (A4)

Produktion

A4 Text & Form

Tryck

Lenanders Grafiska

Omslagsbild

Tor Johnsson

Tidningen Reservofficererna

är officiellt organ för Förbundet Reservofficerarna. Enskilda artiklar ger inte nödvändigt uttryck för Förbundets officiella ståndpunkt.

FÖRBUNDET RESERVOFFICERARNA

Adress: Karlavägen 65, 104 25 Stockholm.

Hemsida: www.reservofficerarna.se.

Förbundsordförande:

Magnus Konradsson, 0705-52 16 78,

Magnus.konradsson@reservofficerarna.se

Vice ordförande: Evelina Hedskog.

Ledamöter: Magnus Andersson,

Johan Hamnegård, Jaime Rico,

Markus Z Widborg, Jonas Wiberg.

Kanslichef: Jenny Harlin, 0735-114572,

jenny.harlin@reservofficerarna.se.

Ombudsman: Edvin Dribe, 070-679 81 59,

edvin.dribe@reservofficerarna.se

Förbundet Reservofficerarna är en intresseorganisation med facklig kompetens. Förbundet är anslutet till Saco och företräder landets reservofficerare gentemot arbetsgivaren Försvarmakten. Förbundet Reservofficerarna företräder medlemmarna i de båda medlemsförbundet Svenska Marinens Reservofficersförbund (SMRO) och Sveriges Reservofficerare (Sverof) som tillsammans har drygt 2 300 medlemmar.

Ordförande, SMRO: Evelina Hedskog, ordforande@smro.se.

Ordförande, Sverof: Magnus Konradsson, magnus.konradsson@sverof.se.

Det är hög tid att göra som chefen säger

Allt för krigsförbanden uppmanar chefen. Med rätta. Allt för krigsförbanden! Upprepar han. Återigen med rätta. Märkligt nog verkar han inte få tillräckligt gehör. Insatserna för krigsförbanden verkar variera i intensitet beroende på förband, åtminstone vad gäller personalen.

Som bekant utgör reservofficerare en oundgänglig funktion i krigsorganisationen. Den stora kompetensinventeringen av kåren genomfördes förra året. Nu ska alltså Försvarsmakten ha koll på vilka reservofficerare som kan, vill och är lämpliga att tjänstgöra och krigsplaceras.

Hur tillförlitlig kunskap Försvarsmakten fick ut av inventeringen är dock oklart. Vissa förband har gjort sin hemläxa exemplariskt, andra verkar ha varit mindre noggranna. I vår medlemsundersökning svarar varannan reservofficer att de inte har deltagit i kompetensinventeringen (detta trots att de varit aktivt tjänstgörande). Många saknar både tjänstgöringsplan och befattning. Personalhanteringen lämnar uppenbarligen en del att önska.

Försvarsmakten redovisar fortfarande att man har 7125 reservofficerare. Det är sant, på pappret. Hur många av dem som faktiskt ska tjänstgöra är alltså oklart.

TYDLIGT ÄR DOCK ATT åldersstrukturen i reservofficerskåren är skev. Behovet av reservofficerare i juniora befattningar är stort. Bara 15 procent av befintliga reservofficerare är yngre än 40 år vilket påverkar både dagens och framtidens organisation om inte inflödet av unga reservofficerare ökar.

Det här noterar även Försvarsmakten i sitt budgetunderlag för 2027. 250 nya reservare ska fram, skriver man. Men tillägger att hundra av dem ska rekryteras från gruppen förtidsavgångna yrkesofficerare. Samtidigt bytte 97 reservofficerare bana i fjol och blev kontinuerligt tjänstgörande,

alltså ett nollsummespel. För att nå målen måste alltså hundra extra reservofficerare till. Hur ska det lösas i praktiken?

Reservofficerssystemet får inte fortsätta att vara en papperskonstruktion, rader som bemannas i excel. Sifferexercisen behöver omsättas i handling och i verkliga människor. Det är inte omöjligt. Det finns goda exempel på förband som hanterar sina reservofficerare väl (läs om några av dem på sida 10 och 12). Gemensam nämnare för dem är att de är lösningsorienterade och prioriterar sina krigsförband, både på kort och på lång sikt.

INOM FÖRSVARSMAKTEN finns en gammal kultur av att fokusera väldigt mycket – men helst på en sak i taget. Just nu verkar det vara att bli bäst i klassen som nyblivet Natoland och styrkor till den östra flanken. Det är absolut inte fel, men man måste kunna prioritera även en så viktigt fråga som den egna krigsorganisationen. Och då inte enbart materiel utan människorna som ska utgöra den.

Reservofficerssystemet utvecklas och växer inte av sig självt. Det behöver systematik och engagemang, mindre administration och fler incitament. Hindren är kända och många av dem kan Försvarsmakten själv göra något åt.

Från värnpliktsinryck till reservofficersexamen tar det ungefär tre år. Det är alltså hög tid att göra som chefen säger: Allt för krigsförbanden. Nu. ●

MAGNUS KONRADSSON

Förbundsordförande
magnus.konradsson
@reservofficerarna.se

Inom Försvarsmakten finns en gammal kultur av att fokusera väldigt mycket – men helst på en sak i taget.

Magnus Konradsson, försvarsminister Pål Jonson och Stefan Morin.

Ny ledningskedja för legitimerade reservare

► **SJUKVÅRD** Nu startar arbetet med en ny reservofficersutbildning och ledningskedja för legitimerad personal. Hundratals reservofficerare kommer att behövas. Tusentals värdutbildade kommer att beröras.

Medicin har alltid haft en viktig funktion i Försvarsmakten, men oftast med perspektivet att erbjuda försvarshälsa och daglig sjukvård och till soldater.

När värnplikten lades vilande minskade behovet av daglig sjukvård. Krigsorganisationen smälte ihop från 35 fältsjukhus och 15 marina stridsjukhus till två militärsjukhus och två krigssjukhus, allt på politiska beslut.

I takt med att Försvarsmakten krympte, minskade också behovet av legitimerad personal.

Nu ska Försvarsmakten istället växa – snabbt.

– Det tar lång tid från det att man gör en GMU in till dess att man är krigsplaceringsbar som legitimerad läkare. Därför måste vi ha ett bättre system som kontinuerligt omhändertar behovet av medicinsk personal, konstaterar brigadgeneral Claes Ivgren, generalläkare.

UNDER ETT ANTAL ÅR har Försvarsmakten anställt klinisk personal, gett dem en mycket begränsad officersutbildning och sedan utnämnt dem till reservofficerare.

På sikt blir det ändring.

Tanken är att läkar- och sjuksköterskestudenter ska erbjudas delad reservofficersutbildning parallellt

med de civila studierna. Befintliga reservofficerare med medicinsk utbildning ska få nya befattningar om de inte redan tjänstgör inom medicinområdet i Försvarsmakten. Värnpliktiga, som senare utbildar sig inom olika former av medicin civilt kommer att krigsplaceras just på medicinska befattningar. Plikt- och prövningsverket samkör registren med Socialstyrelsen för att hitta legitimerad personal som sedan krigsplaceras av Försvarsmakten.

UPP TILL 3 000 legitimerade kommer att kunna pliktas in i Försvarsmakten, och man bedömer att det kommer att behövas flera hundra läkare och

sjuksköterskor som också är utbildade reservofficerare. Krigsförbanden blir fler och staberna behöver medicinsk planeringsförmåga.

– Vi kommer att behöva reservofficerare i alla nivåer. I samband med Natointrädet har det blivit väldigt tydligt att medicin är en ett

alldeles eget område i Natos doktrin för uthållighet, säger Claes Ivgren.

Nu skapas således en ledningskedja där alla nivåer i Försvarsmakten – från Försvarsstaben över Operationsledningen till militärregionerna

vidare ut till armé-, marin- och flygvapenstab in i de taktiska förbanden på högre nivå – kommer att ha medicinsk personal som är legitimerad. Nästan alla dessa nivåer kommer att kompletteras med medicinska reservofficerare som också ska övas.

– Vi kommer att behöva flera hundra medicinska reservofficerare för att fylla krigsorganisationens behov både i högre staber men också på förbandsnivån, säger Claes Ivgren.

Men de behövs ju även i den civila sjukvården?

– Sverige behöver ett sjukvårdssystem och det har två sidor; en militär och en civil. Vi löser olika problem. Vi kommer att hantera den initiala medicinska problematiken. Men allting som är sekundärt och rehab och annat kommer att föras över till civilsidan. Det här systemet måste vara integrerat.

DET TÄNKTA KONCEPTET är att använda unga läkare och sköterskor under pågående specialisering i krigsförbandsorganisationen där de får befattningsutbildningar i det som krävs i en militär sjukvårdskedja.

– Där kan det bli en dragkamp med civilsidan. Men är man oersättlig civilt ska man sannolikt vara krigsplacerad civilt.

Försvarsmakten skulle behöva upp till 2 procent av Sveriges legitimerade läkare och sjuksköterskor. Och det är inte bara anestesi eller kirurgi som är av intresse, säger Claes Ivgren.

– I Ukraina lider hälften av de

LÄS MER

Läs RO/Fk Emil Ånells debatttext i ämnet. s. 26

Vi kommer att behöva flera hundra medicinska reservofficerare för att fylla krigsorganisationens behov.

Diskussion med försvarsministern

► **MÖTE** I FEBRUARI MÖTTES Förbundet Reservofficerarnas ordförande Magnus Konradsson, försvarsminister Pål Jonson och Officersförbundets ordförande Stefan Morin för att diskutera förslagen i utredningen Redo!

– Det var ett jättebra möte. Nu hoppas jag att tjänstledighet för reservofficerare äntligen ska bli av, säger Magnus Konradsson.

som lämnar frontlinjen av psykiska åkommor. Stressreaktioner, folk som klappar igenom och inte orkar. Huvuddelen av allt utfall är det vi kallar för non-battle injuries och det måste vi ha en organisation för.

Fokus behöver också ligga på att förebygga skada och sjukdom så att den militära chefen har handlingsfrihet med sin personal.

– Och om soldater förs bakåt i sjukvårdskedjan vill vi ju få tillbaka dem till deras förband så fort som möjligt.

SKIFTET HAR REDAN inletts. Under våren ska FöMedC komma med förslag på en systematisk reservofficers-

utbildning för medicinsk personal.

– Sedan måste vi kunna erbjuda återkommande och relevanta kurser. Men framför allt måste vi bli bättre på att se personalen som unika människor, hålla kontakt med dem, ha individuella karriärplaner och ta hänsyn till individens vilja och behov.

Det hade varit ganska skönt att ibland kunna konkurrera med löneerbjudanden för att attrahera personal, konstaterar Claes Ivgren.

– Men vi kommer aldrig att bli löneledande. Tjänstgöring i Försvarsmakten ska inte vara ideellt arbete, men lite altruism är gott. Våra värden, Sverige, är värt att försvara.

JENNY HARLIN

FOTO: FMV

3D-skrivare kan printa ut reservdelar.

Mikrofabrik kan 3D-printa reservdelar

► **TEKNIK** Försvarets materielverk, FMV, har tillsammans med industrin utvecklat en mikrofabrik som gör det möjligt för Försvarsmakten att 3D-printa godkända reservdelar nära fronten – en ny förmåga som ska stärka uthålligheten vid störda leveranser och i skarpt läge.

Den här mikrofabriken är ett prov- och försöksprojekt som visades upp under Winter Demo Days 2026 i Karlskoga.

– Det som är unikt med detta är att vi tänker på hela tillverkningskedjan, man ska kunna ta emot recept på en reservdel, tillverka den och sedan göra efterarbete. Det här är en helt ny förmåga för det svenska försvaret och ett snabbt växande område bland andra styrkor runt om i världen, säger Lisa Säflund, projektledare FMV.

Syftet med mikrofabriken, vars officiella namn är avancerad tillverkningsmodul, är att öka tillgängligheten och förmågan vid svenska förband vid till exempel brutna logistikkedjor.

– Det här är reservplanen om det av någon anledning inte finns möjlighet att få tag i originaldelar från fabrik. Det kan till exempel handla om att delar av Sverige är avskuret så att leveranser inte når fram, att förbandet behöver reservdelar snabbt eller att man behöver obsoleta delar, säger Daniel Öman, produktledare FMV.

HELENE CLAESSION

Årets föredöme:

Andreas Braw vill stärka reservofficerssystemet

► **UPPHÖJD** Kapten Andreas Braw blir den förste som utses till "Årets föredöme" av Förbundet Reservofficerarna.

– Det känns extra bra att bli uppmärksammad av just reservofficerare som jag anser är en central del av Försvarsmakten.

TEXT: MIKAEL BERGLING FOTO: TOR JOHNSON

Enligt motiveringen lyfter han i sitt dagliga ledarskap och i gärningen som redaktör för *Militär Debatt* fram reservofficerssystemets betydelse och stärker därmed försvarsförmågan avsevärt.

Tanken bakom utmärkelsen är att uppmärksamma goda krafter som – i det civila eller militära – verkar för reservofficerares bästa.

– De reservofficerare som jag har arbetat och arbetar med, i huvudsak plutonchefer, är lösningsorienterade, kreativa och arbetsvilliga. Min bild är att det finns en väldigt stor oförlöst kraft i dem, säger Andreas Braw.

– En stor skillnad mellan reserv- och yrkesofficerare är att reservofficerare ofta är mer systemkritiska och fritänkande än vad många yrkesofficerare är.

Och det behöver Försvarsmakten?

– Ja, verkligen. Reservofficerare befinner sig både utanför och innanför systemet. Det gör att de inte behöver förhålla sig till hierarkier på riktigt samma sätt som yrkesofficerare. Det tror jag är jättenyttigt för Försvarsmakten.

Andreas Braw betonar betydelsen av att se reservofficerare som minst lika viktiga delar av förbanden som yrkesofficerare.

– Vi behöver sluta betrakta reservofficerssystemet som något slags bemanningsföretag som man kan kalla in när man inte får ihop den dagliga bemanningen.

För att klara den planerade utbyggnaden av Försvarsmakten behöver antalet reservofficerare öka, och det ordentligt.

– Det ska för fler GSS/K och GSS/T vara ett naturligt steg att bli reservofficerare. Men det behöver också öppnas fler vägar, gärna mer individanpassade, in i yrket.

Hur då?

– Till exempel genom att se till att många av kurserna i reservofficersutbildningen går att läsa på distans. Det borde vara möjligt för studenter på universitet och högskolor att utbilda sig till reservofficerare via sommarkurser. Det innebär visserligen att det kanske tar tre kalenderår att den vägen få fram en reservofficer, men det får man acceptera.

Många studenter behöver av ekonomiska skäl arbeta på sommaren. Bör reservofficersutbildningen vara betald?

– Det är klart att de måste få lön om de utbildar sig till reservofficerare som ett sommarjobb, säger Andreas Braw.

– Redan i dag är många av reservofficerarna på min bataljon studenter som är inne och tjänstgör när de har studieuppehåll under sommaren, en del betydligt mer. Och de får betalt.

Andreas Braw lyfter fram det arabiska ordspråket "pengar är den bästa budbäraren".

– En stor del är högkvalificerade, en del överkvalificerade, för det arbete som vi ber dem att göra. De har stor arbetskapacitet samtidigt som de är i behov av pengar. För oss gäller det omvända. Vi har pengar och är i behov av arbetskapacitet.

– Självklart behöver det även finnas en ideologisk övertygelse om det riktiga i att göra försvaret starkare. Men det uppfattar jag inte som ett problem. Den är till exempel väldigt stark bland de som gör värnplikten. Men Försvarsmakten måste uppfattas som en pålitlig uppdragsgivare som tar sitt ansvar rent arbetsgivar-mässigt för att vara attraktiv.

Gör man det idag när det gäller reservofficerare?

– Det är väldigt olika. En del förband tappat bort sina reservofficerare nästan direkt efter att de har tagit sin examen, medan andra är betydligt bättre och ser dem som en viktig del av förbandet.

Hur tycker du att en reservofficer ska vara för att var ett bra föredöme?

– Som reservofficerarna på första infanteribrigaden. De är väldigt seriösa, orädda, kreativa och ansvarstagande, både gentemot sin personal och i sina befattningar. De är också väldigt kritiska mot systemet och kan ofta identifiera lösningar som för oss yrkesofficerare inte är lika uppenbara. Det är otroligt inspirerande och lärorikt att arbeta tillsammans med dem. Det gör mig till en mycket bättre officer. ●

NOMINERA!

Vet du redan nu vem som borde bli Årets Föredöme 2026? Någon som särskilt bör hedras för att verka för reservofficerars bästa. Nominera denna utmärkta person! Mejla till kansli@reservofficerarna.se

PÅ GÅNG
MED EDVIN DRIBE

Tråkig tvist om träningskor

► **FÖRHANDLING** Framgångsrik förlikning och tråkig tvist om träningskor är två frågor som Edvin Dribe, ombudsman på Förbundet Reservofficerarna jobbat med på senaste.

Förhandlingsverksamheten fick en stark start på det nya året. Vi har flera gånger tidigare rapporterat om en mycket meriterad reservofficer som nekades att åka som militär-observatör på FN-uppdrag, på grund av att han var reservofficer. Beslutet, fattat av Arméstaben, baseras på tolkning av ett direktiv från FN. Vi påkallade tvisteförhandling under våren 2024 till följd av att vår medlem lidit inkomstförlust. Tvisten aktualiserade viktiga frågor om hur RO2-anställning ingås och vilka löften Försvarsmakten var bunden av. Den glädjande nyheten är att vi förliktes i den centrala förhandlingen. Utifrån ett svårt bevisläge fick vår medlem viss kompensation och vårt fokus blir nu att tillsammans med Försvarsmakten försöka att undanröja hinder för att reservofficerare fortsatt ska kunna tjänstgöra som FN-observatörer.

TRÅKIGARE ÄR EN fråga om ersättning för träningskor, som nu ligger hos det partsgemensamma avtalsrådet. Anställda kan få ersättning för träningskor om högst 1200 kr vartannat år. Det gäller även reservofficerare som har tjänstgjort minst 20 dagar under ett kalenderår. Försvarsmakten nekade en medlem ersättningen för att man menade att andra regler skulle gälla vid anställning som RO2, vilket vi bestämt tillbakavisar. Det är tråkigt att reservofficerare möts av tunga administrativa hinder kring enkla frågor. Ingångna avtal ska hållas och reservofficerare ska behandlas som den anställda personal de faktiskt är.

EDVIN DRIBE

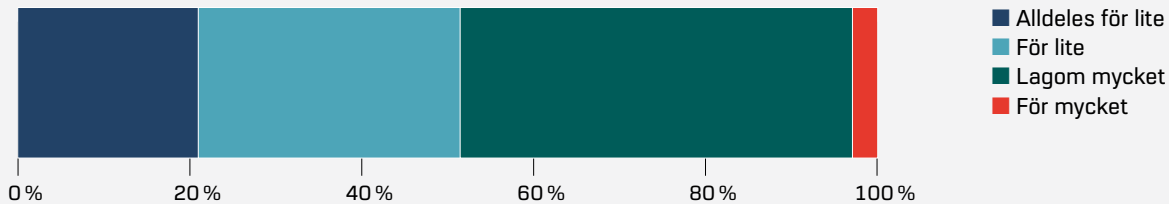
ANDREAS BRAW

- ◆ **Ålder:** 37.
- ◆ **Bor:** Sigtuna.
- ◆ **Uppvuxen:** Alvesta.
- ◆ **Arbete:** Utvecklingsofficer på Arméstaben.

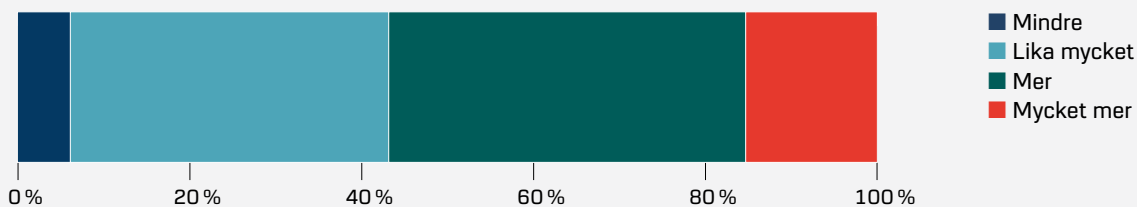
◆ **Militär bakgrund:** Gjorde lumpen på Livgardet som pjäsgruppchef på en granatkastarpluton, arbetade i den befattningen som GSS/K innan han började på officersprogrammet på Försvarshögskolan. Tjänstgjorde under några år som plutonchef på K3 (31:a jägarbataljonen) innan han återvände till Livgardet. Har bland annat arbetat IB1 med reservofficers- och GSS/T-frågor. Var under ett halvt år reservofficer.

◆ **Övrigt:** Redaktör för sajten Militär Debatt som han äger och driver.

Hur mycket tycker du att du har fått/behövt tjänstgöra de senaste två åren?

Hur mycket vill du tjänstgöra de kommande åren i förhållande till vad du fått/behövt tjänstgöra de senaste två åren?

Det här hindrar er från att jobba

► ENKÄT De flesta reservofficerare vill jobba mer än vad de gör, visar Förbundet Reservofficerarnas medlemsundersökning.

Vad hindrar dem? Inkomstbortfall och svårighet att komma loss från det civila – bland annat.

TEXT: JENNY HARLIN
GRAFIK: EDVIN DRIBE

Förbundet Reservofficerarnas huvudsakliga mål är att stärka försvarsförmågan genom att på alla sätt underlätta för reservofficerare att tjänstgöra i Försvarsmakten.

Enkäten var öppen för svar under december och fram till mitten av januari. Av 141 svarande hade 99 tjänstgjort under de senaste två åren, vilket motsvarar 5 procent av samtliga aktivt tjänstgörande reservofficerare. Det kan låta litet, men i

opinionsundersökningar brukar man anta att cirka 1000–2500 svarande reflekterar hela den svenska befolkningens åsikter, alltså max 0,03 procent av de myndiga i Sverige.

Vilka slutsatser kan man dra av svaren?

– Undersökningen är en pulsmätning som säger en hel del om hur reservofficerare ser på sin arbetssituation. Svaren är till stor del robusta och överensstämmer i hög grad med förra årets undersökning, säger Edvin Dribe, Förbundets ombudsman som gjort undersökningen.

Drygt hälften av de svarande jobbar 0-4 veckor per år. Åtta av tio vill tjänstgöra upp till sex veckor per år i krigsbefattning.

Vad är det då som hindrar dem?

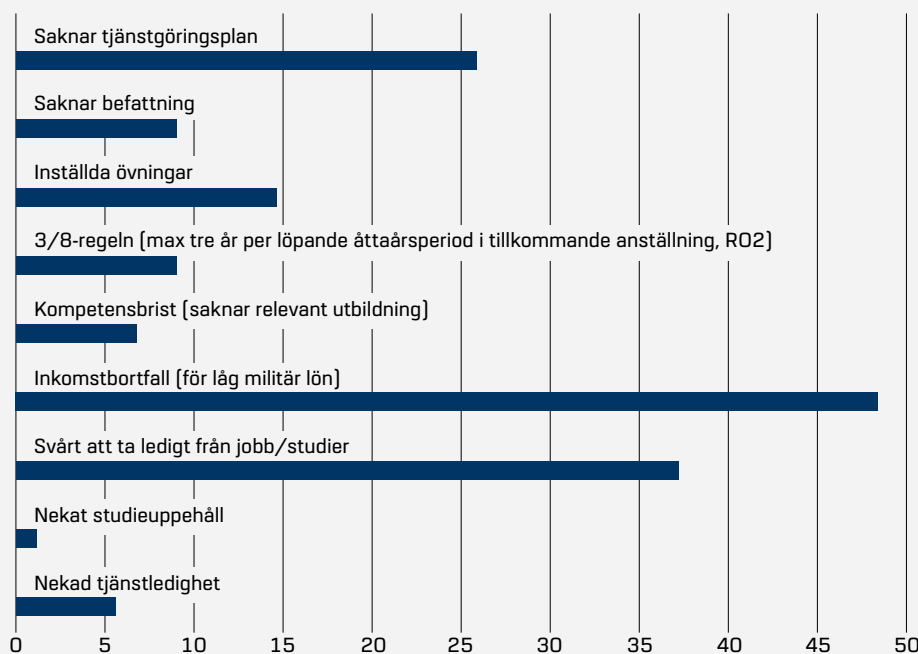
Nära varannan svarande saknar tjänstgöringsplan, trots att sådan ska upprättas enligt kollektivavtalet som tecknades för tre år sedan.

VARANNAN TILLFRÅGAD får ingen löneutfyllnad alls för att kompensera för inkomstbortfallet vid tjänstgöring i Försvarsmakten. Inkomstbortfall är också vad de flesta anger har hindrat dem från tjänstgöring under de senaste två åren. Därefter kommer svårigheter att ta ledigt från civila jobb eller studier samt avsaknad av tjänstgöringsplan.

– Vissa saker är enkla att åtgärda, andra är svårare. Det är svårt att kombinera intensiva arbetsperioder i Försvarsmakten med ett krävande civilt jobb och familj – det kommer vi inte ifrån. När utbildade och tjänstvilliga reservofficerare däremot pekar på avsaknad av tjänstgöringsplan eller administrativa hinder, då finns god förbättringspotential. Vårt tydliga budskap till Försvarsmakten och de civila arbetsgivarna är att alla hinder måste undanröjas, säger Edvin Dribe.

– Vad gäller brist på tjänstgöringsplaner finns inget medvetet från vår sida, utan måste bero på förbiseenden eller okunskap. Det måste vi förbättra, både för egen och för de enskilda reservofficerare.

Har du upplevt att någon av följande faktorer hindrat dig att tjänstgöra så mycket som du önskat under de senaste två åren? (aktiva)

Jonas Hård af Segerstad.

rarnas skull. Inte minst kopplat till rätten till ledighet, säger flottiljamiral Jonas Hård af Segerstad, ställföreträdande chef för Försvarsmaktens genomförandenhet.

Bara varannan tillfrågad har varit föremål för den kompetensinventering av reservofficerare som Försvarsmakten skulle ha gjort under förra året. Lika många (eller få) får den kompetensutveckling man tycker sig behöva.

ENLIGT JONAS HÅRD AF SEGERSTAD kommer alla reservofficerare inte att kompetensutvecklas, mer än genom att öva och tjänstgöra, eftersom det stora behovet finns på stridsteknisk och lägre taktisk nivå. De äldre reservofficerarna bidrar ofta bättre med sin civila kompetens, menar han.

Nästan alla (95 procent) är nöjda med sitt val att bli reservofficer. Däremot är bara var fjärde nöjd med hur Försvarsmakten hanterar reservofficerare. Fyra av tio upplever att reservofficerare inte behandlas lika bra som yrkesofficerskollegorna.

– Det finns förstås ingen medveten sämre behandling av reservofficerare. Men tyvärr har den ”strategiska timeouten” gjort att kunskap har tappats bort. En del administrativa rutiner verkar ha tagits fram utan att dagens behov av reservof-

Edvin Dribe.

ficerare har fått påverka utformningen – och det krånglar till det. Jag önskar också en mycket tydligare linje mellan chefen och reservofficeraren, säger Jonas Hård af Segerstad.

Även Edvin Dribe menar att hanteringen av reservofficerare görs onödigt krånglig.

– Inte så konstigt om man själv inte får reda på vem som är ens chef, om chefen inte vet vem man är eller vad man kan eller om man ses som en administrativ börda snarare än en tillgång för verksamheten, säger han.

DE VIKTIGASTE frågorna som respondenterna tycker att Förbundet Reservofficerarna ska jobba med är att förhandla om löner, villkor och kollektivavtal med Försvarsmakten, företräda enskilda medlemmar vid behov, att reservofficerare ska kunna tjänstgöra mer och i fler befattningar samt att arbeta för minskat inkomstbortfall vid tjänstgöring i Försvarsmakten. Rabatter och förmånliga banklån är av mindre intresse.

– Svaren visar att vi jobbar med rätt saker. Det borde inte vara krångligt att vara reservofficer. Med dagens omvärldsläge borde alla se vilken tillgång reservofficeraren utgör för hela samhället, säger Magnus Konradsson. ●

DET HÄR GÄLLER

En guide över reservofficerens villkor

2026

Nya guiden till försvaret

Nu är den här – den uppdaterade guiden med det mesta en reservofficer behöver veta.

– Vi fick ett enormt starkt gensvar när vi tog fram *Det här gäller* förra året. Då är det självklart för oss att ge ut guiden på nytt med dagsaktuella siffror och uppgifter, säger ombudsman Edvin Dribe som reviderat guiden.

Den största förändringen från i fjol är att reservofficerare som civilt jobbar inom staten inte längre behöver gå back ekonomiskt. Den som tjänstgör i sin krigsbefattning får nu full löneutfyllnad under 25 dagar.

– Våra medlemmar är tydliga med att inkomstbortfallet vid militär tjänstgöring är det största hindret för tjänstgöring. Löneutfyllnad är därför en av våra mest prioriterade frågor. Att vi lyckades få staten som arbetsgivare att ta sitt ansvar var en stor framgång för oss i avtalsrörelsen 2025 och ett bra första steg mot löneutfyllnad på bredd på arbetsmarknaden, säger Edvin Dribe.

SEDAN FÖRRA ÅRET har guiden kompletterats med avsnitt om utlandstjänstgöring och hur reglerna om hemresor tillämpas för reservofficerare. Vi förklarar också hur lönerevisionen går till. Utöver detta har ersättningsnivåer gått igenom och justerats efter läget vid 2026 års ingång.

Guiden skickas kostnadsfritt till samtliga medlemmar i Sverof och SMRO samt till förbandens RO-handläggare och HR-chefer. Dessutom får nytillkomna medlemmar i Sverof och SMRO guiden hemskickad som välkomstgåva.

SKANNA MIG! →

Känner du någon som kan ha nytta av reservofficerens bästa guide till Försvarsmakten? Tipsa om medlemskapet!

Nytt kunskapslyft ger tillgång till Försvarsmaktens kurser

► **UTBILDNING** På Mellersta militärregionen får reservofficerare tillgång till Försvarsmaktens kurskatalog i ett nytt projekt riktat just till reservare.

Kunskapslyftet stärker staben, ökar chanserna att fler tjänstgör och har blivit så populärt att det nu ska genomföras varje år.

När reservofficerare åter börjar att tjänstgöra efter flera års uppehåll är det många som efterfrågar utbildning för att fräscha upp de gamla kunskaperna och få möjlighet ta till sig ny utrustning, teknik och arbetssätt för att kunna verka i sin roll och komma till sin rätt som stabsofficer.

På Mellersta militärregionen i Kungsängen har man mött önskemålen med en serie uppskattade kurser, som tillsammans kallas "Kompetenslyft reservofficerare". Upplägget har skapats av ledningssystemofficer Jonas Winqvist och information management officer Niklas Björkegren.

– Vi ville stärka både staben och den enskilde medarbetaren. Genom att vässa oss blir tröskeln också lägre för reservofficerare att komma in för tjänstgöring, och det är vad vi vill, förklarar RO/Kn Jonas Winqvist som själv haft ett uppehåll på 20 år men nu är åter i tjänst.

DE FYRA KURSERNA är uppdelade i grundläggande förmåga, stabsförmåga, specialistförmåga och skydds-förmåga. Man tränas i bland annat ny stabsmetodik och fördjupningar i den egna funktionen med nya arbetssätt, rapporter, mallar och teknik i fokus, i ett led i att bli mer digitala och interoperabla såväl nationellt som internationellt. Ytterligare ett moment i kompetenslyftet är att öka förmågan till självförsvar genom utbildning och övning i pistolskytte.

Kurserna är förlagda till helger för att så många som möjligt ska kunna delta och genomförs i Mälardalen. Allt sker på arbetstid med kollektivavtalade villkor för lön, boende, resor och annan ersättning.

Den första kursen sker på distans. Deltagarna får inloggningsuppgifter till

Mellersta militärregionens reservofficerare ville uppdatera sina kunskaper. Jonas Winqvist och Niklas Björkegren skapade ett kompetenslyft.

FOTO: FILIPPA LUNDBERG BLIXT

Vi ville stärka både staben och den enskilde medarbetaren.

lärportalen Moodle där Försvarsmaktens kompletta kurskatalog finns. Deltagarna förväntas studera en rekommenderad kursplan och ta diplom hemifrån innan kurs nummer två startar.

– Vårt nya upplägg handlar om att reservofficerare ska vara bättre rustade för den nya försvarsmakt som nu byggs. Dels handlar det om digitalisering, och dels om arbetsmetoder som anpassas till Natomedlemskapets krav, säger Niklas Björkegren.

KOMPETENSLYFTET startade i höstas med ett 40-tal deltagare och ambitionen är att det framgent ska genomföras årligen. Den största begränsningen är för tillfället att

hitta datorer och utbildningsmiljöer till alla, men det har löst sig genom samarbete och lån från andra förband.

– Vi startade kompetenslyftet för att möta de starka önskemål som fanns hos reservofficerare som framkom i utvärdering av nyligen genomförda övningar, men vi ser att behovet och intresset är stort även för K-personal, säger Niklas Björkegren.

– Kompetenslyftet behövs också för att MR M stab vuxit kraftigt och fått in flera nya officerare som behöver utbildas för att komma in i sina roller, säger Jonas Winqvist

UTÖVER ATT startsträckan för att kunna jobba skarpt i stab kortas och att deltagarna blir säkrare och mer effektiva i sina funktioner finns även andra fördelar, förtydligar Jonas Winqvist.

– Det ger kollegial tillhörighet, både inom reservofficersgruppen och mellan K- och T-personal som lär känna varandra. Vi som har gått de här kurserna känner varandra väl och då blir det ännu roligare och mer intressant att tjänstgöra tillsammans.

JENNY HARLIN

TIPSA!

Är du också med i ett nätverk där din militära bakgrund har betydelse? Tipsa oss gärna på kansli@reservofficerarna.se

RO/Kn Anders Modin är en av de som grundade nätverket. FOTO: PRIVAT

Nymuckade från K4 välkomnas extra varmt till stort affärsnätverk

► NÄTVERK I januari samlades drygt 80 personer på Handels-högskolan i Stockholm för att lyssna på en börs-VD:s erfarenheter från ett skönhetsföretag med miljardomsättning.

Gemensam nämnare: En bakgrund som jägare på K4/Arméns Jägarbataljon och medlemskap i K4 Affärsnätverk Jägare.

Affärsnätverket startades hösten 2016 och i november samma år bjöd man in till sin första träff. Målsättningen är att arrangera två träffar per år. En av de två grundarna är RO/Kn Anders Modin från Stockholm. Han arbetar som grafisk formgivare, och hans medgrundare arbetar som polis. Det illustrerar hela idén med nätverket – att samverka över generations- och yrkesgränserna. Och att den gemensamma jägarutbildningen skapar en speciell anda. "Lös uppgiften" är ett uttryck som är starkt präglat i alla.

– Vi ville ta tillvara på och utveckla de fina och starka relationer som skapas under jägarutbildningen. Vi tillbringar ju

väldigt stor del av tiden i fält – i alla väderlekar, under alla årstider. Jag brukar säga att det var en kurs i teambuilding som pågick 24–7 i 15 månader. I affärsnätverket kan vi ta tillvara på andan och den fina tillit som skapats. Det är relationer som i ett större perspektiv har betydelse även för beredskapen och för totalförsvaret i stort.

UPPLÄGGET ÄR ENKELT. För att bli medlem ska man ha genomfört värnplikt på K4/Arméns Jägarbataljon med godkända betyg och fått utbildningstecknet Jägare. Och man ska finnas på LinkedIn – för att också vara nåbar och tillgänglig för de andra medlemmarna. Två gånger per år ordnas en träff där en gäst, som alltid hittas i det egna nätverket, bjuds in. En annan medlem i nätverket är då värd för lokalen och får utrymme att presentera den arbetsplats han är på.

Syftet med nätverket är förstås att skapa relationer och kontakter i yrkeslivet, men också att ge råd och verka som faddrar för yngre medlemmar som kanske studerar och vill ha vägledning inför

yrkesval, praktikplatser eller annat.

Flera är reservofficerare, några är yrkesofficerare, men det stora flertalet är GB/PB/KB-uttagna.

– Det här är som en kamratförening med yrket som bas. Det finns så otroligt många duktiga personer, så man känner en sorts kollektiv stolthet för alla, säger Anders Modin.

EXEMPEL PÅ TIDIGARE gäster är en före detta flygvapenchef som började sin bana som reservofficer på K4, ett statsråd, en före detta soldat i specialförbanden eller, som senast, en vd för ett miljardföretag inom e-handel och skönhetsbranschen.

Idag har K4 Affärsnätverk just passerat 1 000 medlemmar. Bland medlemmarna finns förstås även unga personer som precis har muckat från K4.

– De är extra varmt välkomna. På senaste träffen var det flera elever från Handelshögskolan. De är vår framtid. Vi vill värna sammanhållningen från K4 och AJB, och omsätta den i praktiken, säger Anders Modin.

JENNY HARLIN

Allt stresstestas under övning i norr

Med ett ben i det civila och det andra i det militära är reservofficern en stark resurs när totalförsvaret ska övas.

– Det är fantastiskt att vi övar tillsammans igen, säger RO/Mj David Arnljots om Polestar 25 som genomfördes i november.

TEXT: **JENNY HARLIN**
 FOTO: **FÖRSVARSMAKTEN**

slutet av förra året fattade regeringen beslut om högsta beredskap eftersom Sverige var i krig, efter att under tillsammans med Norge och Finland en tid ha utsatts från ryska attacker.

Hela Försvarsmakten krigsorganiserades, allmän mobilisering gällde och hemvärnet aktiverades.

Inte på riktigt, förstås. Utan i Norra militärregionens och Norra civilområdets gemensamma övning Polestar 25.

Under övningen är läget inom civilområdet är ansträngt och planering sker för att stödja Försvarsmaktens transitering

av utländska förband genom norra Sverige, sedan Nato aktiverat artikel 5. Drygt 300 deltagare från både Försvarsmakten och 15 civila organisationer deltar. Tre av dem är rätt typiska reservofficerare, som efter flera års time out återkommit i aktiv tjänst.

EN ÄR RO/KN Björn Elmquist, som till vardags driver ett konsultföretag inom analysbranschen, men nu jobbar som samverkansofficer i staben.

– Det har varit superspännande att jobba skarpt med civila. Ambitionsnivån har varit hög. Vi stresstestar allt, ofta under tidspress och inte alltid friktionsfritt, säger han.

RO/KN
Björn Elmquist.

Övningen startade tillsammans med de civila aktörerna, med ledning från en gemensam ledningsplats. Målsättningen var att tillsammans utveckla förmågan att samverka och stärka förståelsen för respektive aktörs ansvar, uppgifter och mandat vid höjd beredskap samt att utveckla förmågan att planera och delta i gemensamma operationer inom Nato.

MYCKET HANDLADE OM världslandsstöd, vilket av förklarliga skäl kräver samarbete mellan civila och militära aktörer. Och medför att en mängd olika frågor uppstår: Hur funkar det när vi är samgrupperade – eller inte är det? Vad har vi för

Civil-militär samverkan.

sambandsystem? På vilket sätt kan vi involvera de civila i vår planläggning och utbyta lägesbilder?

– Vi reservare förstår den civila vardagen och de civila myndigheterna, vi förstår ju också den militära verkligheten. På det sättet är vi tvåspråkiga, konstaterar Björn Elmquist.

Övningen ger också de civila myndigheterna möjlighet att se över om man kan vara det stöd till Försvarsmakten som man tror sig kunna vara.

UNDER EN TRANSITERING i pågående krig finns olika stormoment av sabotageförband, olika typer av robotanfall eller långdistansraketer som påverkar på djupet. Det medför stora behov av att samverka med Polisen och Trafikverket och regionernas sjukvård. Egna förband kommer till regionen liksom, förstas, de utländska som ska transiteras. Björn Elmquist ger exempel från en tidigare värdlandsövning tillsammans med soldater från amerikanska Louisiana.

– De hade nog aldrig kört i varken ronder eller i snö tidigare. Där fick vi jobba skarpt med de här frågorna tillsammans med de civila, vilket var väldigt intressant.

EN ANNAN RESERVOFFICER som kommit tillbaka efter många år är RO/Mj David Arnljots, som civilt är rådman vid Värmlands tingsrätt. På Norra militärregionen tjänstgör han sedan ett år som biträdande stabsjurist med uppdrag att ge chefen råd om folkrätt.

Hur ska man exempelvis hantera utländska förband på svensk mark? Och svenska förband på annat lands territorium? Kan vi avdela svenskt territorium för utländska förband? Hur gör man med krigsfångar? Skyddslagen? Förfogadslagen?

Komplexa frågor som kan få enorma konsekvenser om det blir fel. Många frågor som en rådman normalt inte har att hantera.

– Det var extremt utvecklande lärande. Det ställde höga krav på att snabbt greppa frågor, ta reda på och leverera ett svar eller ett råd, säger David Arnljots.

Även han tar upp vikten av att samverka med civila myndigheter.

– Det är fantastiskt att vi övar tillsammans igen, börjar att prata om det och formera ett totalförsvaret.

RO/Mj David Arnljots.

KARL ANDERSSON är professor i cybersäkerhet vid Luleå tekniska universitet. Han är också RO/Lt och ledningssystemsofficer i Norra militärregionens stab, där han vid övningen ingick i ett planeringslag som stödjer de som leder själva aktiviteterna.

Hur gick det?

– Vi jobbade mycket med logistik, sjukvård, förnödenhetsförsörjning och framförallt transportplanering. Vi löste uppgifter som vi skulle. Det jag tror att vi

Magnus Degerlund, stabschef.

Här är reservare en naturlig del av staben

► **MRN** Att hantera reservofficerare väl har inte alltid varit Försvaretsmakts paradgren. Men på MRN har man en metod som verkar fungera.

– Vi ser dem som en naturlig del av staben. Det är inte krångligt, säger övlt Magnus Degerlund, stabschef.

Man lägger helt enkelt upp en långsiktig plan med naturliga tillfällen för förbandets reservare att komma in under året intill den större övningen i slutet av året.

– Ju bättre framförhållning de kan ha, desto större sannolikhet att de kan vara hos oss, säger Magnus Degerlund.

Varje avdelningschef går igenom årsplanerna tillsammans med personalen så att de kan lägga upp utbildningsåret. Vissa kan vara med vid många tillfällen, andra vid enstaka.

– Vi använder även reservofficerare för att stödja oss vid vissa projekt under längre tid, säger Magnus Degerlund.

Resor och PRIO och allsköns administration hjälps man åt med. En kontinuerligt tjänstgörande person i staben har som huvuduppgift att enbart jobba med hantering av reservofficerare.

En utmaning som MRN inte är ensam om är Försvaretsmakts lönenivåer.

– I vissa fall är det ekonomiskt kostsamt för dem att komma till oss. Vi skulle behöva vara mer attraktiva vad gäller lönebiten, säger Magnus Degerlund.

Tips till andra som vill attrahera reservofficerare?

– Aktivera och ta med dem i arbetet så mycket det bara går. Trivs man med uppgiften och känner sig behövd vill man komma och göra det igen.

JENNY HARLIN

Vill bli farligare för fienden.

kan sätta på lärdomskontot är samarbetet med och mellan civila. Träning och övning är bra för alla. Stabens arbetssätt kan alltid förfinas.

RESERVOFFICER BLEV han vid 22 års ålder och är 55 idag. För två år sedan fick han frågan från MRN:s dåvarande chef och tackade ja till att bli aktiv igen.

– Samverkan med civila är en viktig ansvarsuppgift för en regional stab. Det är väldigt intressant för mig som akademiker att få se i verkligheten hur det kan fungera när man gör det i spelad miljö. Det var ju inget riktigt krig som tur var.

Finns det någon synergieffekt mellan dina båda jobb?

– Ja. Vi från universitetet ingår i Campus totalförvar. Det handlar om att bidra med utbildning, forskning, samverkan till det framväxande totalförvaret. Vi har också en hel del kontakter med Försvaretsmakts cyberkommando.

Gemensamt för de tre kollegorna är att de känner att de gör nytta, trots att de varit borta från den militära verksamheten under många år. I en regional stab skadar det inte att vara erfaren både civilt och militärt. Tvärtom.

RO/Lt Karl Andersson.

ATTITYDEN TILL reservofficerare har ändrats i grunden, menar de. De känner sig väl omhändertagna, efterfrågade,

uppskattade.

– Helt plötsligt är vi faktiskt på riktigt intressanta för Försvaretsmakten, som Björn Elmquist uttrycker det.

Vad tror du att det beror på?

– Försvaretsmakten klarar inte av omställningen som de måste göra nu utan oss reservare. Nu har den som vill verkligen en möjlighet att kunna vara med. Ju mer vi övar desto farligare blir vi för fienden. Det lyckades vi bli under den här övningen. ●

FOTO: AMANDA GAHM/FÖRSVARSMAKTEN

Hemvärnssugen? Det här gäller

►HEMVÄRNET Under den strategiska time-outen var Hemvärdnet ofta den enda möjligheten för den reservofficer som ville tjänstgöra. Nu är läget ett annat. Men vad gäller för den reservofficer som ändå vill stödjä Hemvärdnet?

Sedan 2020 är Hemvärdnet en egen stridskraft och organiserar uteslutande frivilligpersonal. Försvarsmaktens övriga förband består av anställda respektive pliktpersonal. De frivilliga hemvärns-soldaterna utbildas av utbildnings-grupper på olika OrgE och med stöd av HvSS (Hemvärdnets Stridsskola) och militärregionerna.

– Frivilligpersonalen utgör en jättestor del av Försvarsmaktens krigsorganisation och är avgörande för försvarsförmågan. Men det är stor skillnad på att vara frivillig, pliktad och anställd – och det reflekteras också i vilka villkor som gäller, säger Edvin Dribe, Förbundet Reserv-officerarnas ombudsman.

Frivilligpersonal i Hemvärdnet ingår avtal om tjänstgöring och åtar sig då ett antal tjänstgöringsdagar per år. Med stöd i avtalet har man skyldighet att tjänstgöra. När man tjänstgör uppbär man förmåner som i viss mån liknar värnpliktsförmåner.

I DIREKTIV HEMVÄRN 2023, som är fastställt av rikshemvärnschefen, går att läsa att en yrkesofficer kan tjänstgöra i Hemvärdnet med lön och kollektivavtalade villkor. För reservofficerare gäller dock en annan ordning.

De kan teckna hemvärnsavtal och för-

ordnas som hemvärnsbefäl. För att göra det går det inte att vara krigsplacerad som reservofficer. Det gör att man får placeras i depå där man är anställd som reservofficer -eller säga upp sig. Det går alltså inte att tjänstgöra som reservofficer i Hemvärdnet.

– De som engagerar sig i Hemvärdnet är frivilliga som tecknar tjänstgöringsavtal med Försvarsmakten. Historiskt sett har det funnits chefer som tjänstgjort inom Hemvärdnet med anställning som yrkes- och reservofficer, men så är det inte tänkt systemet ska fungera. Det framgår också av försvarsbeslutet att hemvärnsförbanden ska bestå av frivillig personal. Många reservofficerare har tecknat tjänstgöringsavtal och bidrar med värdefull kompetens i hemvärnsförbanden. Vi hoppas att ännu fler reservofficerare vill engagera sig framöver, säger generalmajor Mattias Ardin, rikshemvärnschef.

Det finns befattningar inom Stridskraften Hemvärdnet som bemannas av

reservofficerare. Dessa befattningar finns på MR-Stab, MR-grupp och kommer att finnas på de MR-förband som nu skapas, berättar Mattias Ardin. Men som hemvärnssoldat/befäl är man frivillig.

– Anställningen som reservofficer behöver inte sägas upp, men den blir så att säga vilande medan krigsplaceringen finns i Hemvärdnet och befälsförordnandet består, säger Edvin Dribe.

DEN RESERVOFFICER som vill engagera sig i Hemvärdnet bör alltså vara medveten om att man oftast inte gör det i egenskap av anställd reservofficer, utan på ett frivilligt hemvärnsavtal med andra villkor än de kollektivavtalade.

– Det innebär bland annat att det inte blir någon semester, premie, tjänstepension eller arbetstidsberoende ersättningar såsom FM-dygn för den som tjänstgör utanför anställningen, säger Edvin Dribe.

JENNY HARLIN

LÖN ELLER DAGPENNING

När du jobbar som reservofficer får du en lön och därtill kommande ersättningar. Ersättningen följer av ditt anställnings- och kollektivavtal. Du bedriver arbete för arbetsgivarens räkning under dennes ledning.

Hemvärnspersonal får i stället förmåner som följer av en förordning som regeringen styr över. Förmånerna är bland annat fria resor, fritt uppehälle och förplägnad samt dagpenning eller dagersättning.

Dagpenning och dagersättning motsvarar vad som gäller för pliktpersonal. Dagpenningen är 90 procent av SGI [för ordinarie tjänstgöring] upp till ett takbelopp [1460 kr per dag, 2026]. Dagersättning utgår om du saknar SGI eller om den är mycket låg. Dagersättning- en uppgår till 200 kr/dag, samma som totalförsvarspliktiga får under grundutbildning.

ARMÉSTABEN

OPERATIONSAVDELNINGEN

Vill du driva armén framåt och vara med och göra skillnad? Vill du vara med och bidra till NATO:s kollektiva försvar?

Sök anställning som RO vid Arméstaben! Vi söker reservofficerare med bakgrund i alla funktioner.

Operationsavdelningen leder, samordnar och följer upp Arméns verksamhet.

Exempelvis:

- Operationer nationellt och internationellt
- Produktion inom innevarande år
- Internationella insatser
- Stöd till Ukraina
- Bi- och multilaterala samarbeten

Här får du uppleva en dynamisk arbetsmiljö i en föränderlig omvärld.

Vid intresse kontakta: ast-gen-ro@mil.se

Har du frågor om din arbetssituation?

Besök
vår sajt

Förbundet Reservofficerarnas verkar för att underlätta för reservofficerare att tjänstgöra genom så bra villkor som möjligt.

Vill du veta vad som gäller?

Vi erbjuder nu medlemmar i Sverof och SMRO en genomgång av gällande avtal och svar på de vanligaste frågorna som aktivt tjänstgörande reservofficerare ställer.

Plats: Teams.

Tid: Klockan 19-20 den 16 april och den 27 april.

Anmäl vilken dag som passar dig bäst på kansli@reservofficerarna.se så skickar vi teamslänk. Välkommen!

FÖRBUNDET
RESERVOFFICERARNA

FOTO: FÖRSVARSMAKTEN

Vi har lämnat in förslag på vilka förmågor som andra länder skulle kunna bidra med. Vad det till slut blir är upp till strategisk och politisk nivå att avgöra, säger överstelöjtnant Mathias Wallin.

Sverige bidrar när ny Natobas etableras i norra Finland

► **NATO. FLF-Finland blir en viktig del av försvaret av Natos östra flank.**
 – Det behövs svenska reservofficerare både i krigsförbandet och i staben i Rovaniemi, säger överstelöjtnant Mathias Wallin.

Nato har framskjutna multinationella landstyrkor (FLF) i flera länder nära Ryssland. Sverige är så kallad ramverksnation för den senaste; FLF-Finland som håller på att byggas upp och som ska stärka Natos nordöstra flank.

– Vi arbetar nu med själva med utformningen av förbandet och att skapa de infrastrukturella förutsättningarna för etableringen. Vi undersöker också hur förbandet ska integreras i såväl värdlandet Finlands som Natos planering, säger överstelöjtnant Mathias Wallin som är chef för den svenska arméstabens operationsplaneringsavdelning.

– Operationsområdet utgörs av hela Nordkalotten, alltså inte bara Finland namnet till trots.

Styrkans kärna är en bataljonsstridsgrupp med I 19 i Boden som bas.

– I början kommer bataljonen bestå av upp till 600 personer. Den ska kunna skalas upp till en brigad.

I inledningsfasen blir det enbart svenska soldater och officerare i förbandet.

– Efterhand som förbandet växer

kommer det att kunna kläs med bidrag från andra länder.

Vilka länder ska vara med?

– Det tillkommer länder under planeringen. Men hittills har Storbritannien, Frankrike, Island, Italien, Norge, Danmark och Turkiet visat intresse.

Har exempelvis Turkiet förmågor för den här typen av miljö?

– Alla kan inte verka i den subarktiska miljön. Däremot kan alla bidra med exempelvis stabsofficerare.

Kommer de att göra det?

– Vi har lämnat in förslag på vilka förmågor som andra länder skulle kunna bidra med. Vad det till slut blir är upp till strategisk och politisk nivå att avgöra, säger överstelöjtnant Mathias Wallin.

Vad är det för förmågor som andra länder kan komma att bidra med?

– Till exempel långräckviddig bekämpning, helikopterförmåga och telekrig.

Staben placeras i Rovaniemi och ska vara multinationell.

– Vi planerar för en initial bemanning på cirka tio personer som på sikt ska öka till uppåt 40. Staben kommer ha en svensk kärna och ledas av en svensk officer.

Blir det enbart militär personal i staben?

– Det är fortfarande under beredning, men vissa befattningar kommer

precis som i våra ordinarie staber vara civila.

Kan reservofficerare tjänstgöra i staben?

– Absolut. Reservofficerare kan både tjänstgöra i krigsförbandet och i den multinationella stabsenheten. Inte minst det senare är viktigt att framhålla.

Hur länge ska de vara inne i sådana fall?

– Planeringsläget är att ha rotationer om cirka sex månader. Men inga beslut är ännu fattade.

– Den multinationella staben behöver per automatik inte ha lika hög beredskap som den taktiska styrkan. Det kan möjliggöra en annan typ av tjänstgöring, till exempel att man veckopendlar och tjänstgör under en längre period.

När kommer FLF-Finland att vara fullt ut operativt?

– Vi ska vara etablerade så snart det är möjligt för att därefter växa sekventiellt.

Hur stort är intresset för att tjänstgöra inom FLF-Finland?

– Vi håller på att etablera något som kommer att utvecklas under många år framöver. Möjligheten att sätta avtryck och vara med och påverka den fortsatta utformningen är väldigt intressant för många.

MIKAEL BERGLING

Här får reservofficerare full löneutfyllnad

► **LÖN** Nu får alla reservofficerare på Rejlers full löneutfyllnad när de tjänstgör i Försvarsmakten.

– Ingen ska behöva tvingas välja mellan att ta ansvar för Sverige eller sitt civila jobb, säger Mikael Fränckel, divisionschef industri med ansvar för försvar och säkerhet.

Sedan årsskiftet får Rejlers reservofficerare full löneutfyllnad i upp till 25 dagar när de tjänstgör i Försvarsmakten, oavsett om det är i krigsbefattning eller ej. Det är själva lönen som ersätts, inte semester- eller pensionsersättningar. Ersättningen gäller för reservofficerare i Rejlers Sverige.

– Vi vet ju alla hur omvärlden ser ut. Enskilda människor förväntas ta ansvar för Sveriges försvar. Då behöver vi arbetsgivare också göra det, förklarar Mikael Fränckel beslutet.

REJLERS ÄR ETT AV Nordens största teknikkonsultbolag. Verksamheten har under senare tid fått allt fler kunder inom försvarssektorn.

– Reservofficeraren är viktig för samhället i stort, så vi vill bidra till att stötta den rollen. Men rent affärs-

mässigt är det också en långsiktig investering. När reservofficerarna kommer tillbaka efter tjänstgöringen är de stärkta i ledarskap, beslutsfattande och struktur, vilket vi som bolag förstås drar nytta av.

ATT PERSONALEN har kunskap och erfarenhet från Försvarsmakten är också en tillgång för ett företag som verkar inom försvarssektorn.

– Den är jätteviktig när totalförsvaret ska rustas upp, även i den civila delen. Därför vill vi självklart vara en attraktiv arbetsgivare för reservofficerare, säger Mikael Fränckel.

JENNY HARLIN

Vi vet ju alla hur omvärlden ser ut. Enskilda människor förväntas ta ansvar för Sveriges försvar. Då behöver vi arbetsgivare också göra det.

Mikael Fränckel, divisionschef på Rejlers.

PRESSFOTO: REJLERS

Rekordmånga vill bli reservofficerare

► **HÖGTRYCK** NÄR SÖKFÖNSTRET till reservofficersutbildningarna stängde i februari hade rekordmånga sökande registrerats. Totalt sökte 485 personer till ROU, vilket är en ökning med 20 procent sedan i fjol. Till RSOU sökte 33 personer, en ökning med 22 procent.

– Det är oerhört glädjande att så många har fått upp ögonen för vårt yrke. Nu får vi hoppas att fler examineras än förra året. Det behövs, säger Magnus Konradsson, ordförande för Förbundet Reservofficerarna.

Så här fördelade sig ansökningarna:

- 22 st till ArtSS
- 11 st till FarbS
- 94st till LedSS
- 65st till LogS
- 14st till LvSS
- 40st till MHS H
- 169st till MSS
- 72st till SSS

KÄLLA: FÖRSVARSMAKTEN

Upprustningen fortsätter med full kraft

► **BUDGET** FÖRSVARSMAKTEN har lämnat in sitt budgetunderlag för 2027 till regeringen.

– Upprustningen fortsätter med full kraft. Investeringarna ökar från 165 till 182 miljarder fram till 2030 därför att vi måste öka vår uthållighet och vår slagkraft i ett allvarligt omvärldsläge. Det finns inget utrymme för tvekan eller tempotapp. Nu är det genomförande som gäller. Vi stärker Sveriges försvar samtidigt som vi levererar på Natos förmågemål. Försvaret av Sverige och alliansen är en och samma uppgift, säger överbefälhavare Michael Claesson i ett pressmeddelande.

Ny forskning:

Vad avgör viljan att försvara vårt land?

Invånarna i Sverige och Norge uppvisar den högsta försvarsviljan i världen.

– I Sverige är den dessutom väldigt stabil över tid, säger Ralph Sundberg som leder ett nytt treårigt forskningsprojekt om viljan att försvara sitt land.

H

TEXT: MIKAEL BERGLING

istorien visar att en befolknings försvarsvilja kan vara avgörande, särskilt för mindre och medelstora länder. Den kan också ta sig olika uttryck – inte minst genom politiska ledares agerande.

När USA erbjöd Ukrainas president Volodymyr Zelenskij evakuering i samband med Rysslands storskaliga invasion tackade han nej. Han lämnade inte Kiev – men bad om vapen.

Några veckor senare väckte ett svenskt uttalande stor uppmärksamhet. I en film på Youtube sade Liberalernas dåvarande partiledare Nyamko Sabuni att hon och hennes familj vid krig skulle kunna åka till sitt lantställe i Värmland – och vid behov vidare till Norge. Filmen spreds snabbt och hon kritiserades för bristande ansvars- och försvarsvilja.

MEN HUR SER DEN svenska försvarsviljan egentligen ut? Den har trots allt mätts ända sedan 1950-talet.

Med undantag för några toppar och dalar, till exempel i samband med kriget i forna Jugoslavien och Rysslands storskaliga invasion av Ukraina, har den legat stabilt på mellan 70 och 80 procent. (Siffran avser andel av befolkningen som anser att Sverige ska göra väpnat motstånd vid ett anfall.)

– Vid yttre hot tenderar försvarsviljan att öka, säger Ralph Sundberg, lektor i krigsvetenskap vid Försvarshögskolan, som leder ett treårigt forskningsprojekt om just försvarsvilja.

– Vi vet sedan tidigare att försvarsviljan skiljer mellan könen, men mindre om vilken betydelse värderingar, moralisk orientering, personlighetstyper och liknande har. Det ska vi ta reda på nu.

BEGREPPET FÖRSVARSVILJA kan delas in i tre olika sfärer:

① Den personliga försvarsviljan, det vill säga vad du som individ är villig att offra och göra. Mellan 30 och 40 procent brukar i svenska undersökningar uppge att de är beredda att bära vapen och göra insatser med fara för det egna livet. Läger man till "kanske" är andelen 65–70 procent.

② Den allmänna eller kollektiva försvarsviljan, det vill säga andelen som anser att Sverige bör bjuda motstånd vid ett anfall.

③ Den understödande försvarsviljan, det vill säga om man anser att Sverige bör ha ett försvar, hur mycket pengar som i sådana fall ska satsas på försvaret och liknande.

ILLUSTRATION: CHRISTIAN WILLIAMSSON, FOTO: FÖRSVARSMAKTEN

”Vid yttre hot tenderar försvarsviljan att öka”, säger Ralph Sundberg, lektor i krigsvetenskap vid Försvarshögskolan.

– Den allmänna försvarsviljan är stabilt hög. Med tanke på de satsningar på försvaret som nu pågår – i stor politisk enighet dessutom – och det militära stödet till Ukraina tycks även understöd-jande försvarsviljan vara hög, säger Ralph Sundberg.

EN CENTRAL DEL i den svenska folk- och totalförvarstanken är att alla som har möjlighet ska göra en insats om Sverige skulle hotas av krig. Dessutom är alla i åldern 16–70 år totalförvarspliktiga.

– Alla ska göra sin plikt och sin del. Men det innebär inte att alla i en krigssituation ska bege sig till fronten för att slåss, något man bör ta hänsyn till när man diskuterar försvarsviljan. En del ska se till att skola, vård, omsorg och andra väsentliga samhällsfunktioner fungerar. Det är dessutom en förutsättning för att det militära

försvaret ska kunna utföra sin del.

Män är i allmänhet, enligt såväl svenska som internationella studier, mer benägna att delta i stridande roller än kvinnor.

– Vi vet inte riktigt varför det är så. Det kan bero på könsnormer eller att män tycker att de är mer kapabla till strid.

Vilken betydelse har det att det under långt tid nästan enbart var män som gjorde lumpen i Sverige?

– Förmodligen ganska liten, i alla fall på individnivå. Även när man sällar bort effekten av värnplikt har män högre försvarsvilja än kvinnor. Det som indirekt kan påverka är att det länge varit en vedertagen sak för män att göra lumpen.

Ralph Sundberg berättar att försvarsviljan i allmänhet är som högst i åldern 35–55 år, för att därefter sjunka med stigande ålder. Nedgången antas framför allt bero på nedsatt förmåga i takt med den fysiska kapaciteten sjunker. Dessutom:

→ Högutbildade personer uppvisar ofta en något högre försvarsvilja än lågutbildade.

→ De som står politiskt till höger uppger högre försvarsvilja än de som står politiskt till vänster.

→ Engagemang i föreningslivet tycks påverka försvarsviljan i positiv riktning precis som politiskt intresse.

– Men det är inte frågan om några stora skillnader, förutom när det gäller kön.

NÄR MYNDIGHETEN för psykologiskt försvar häromåret frågade ett representativt urval av svenska folket vad de framför allt vill försvara hamnade familjen överst och därefter kom demokratin, mänskliga fri- och rättigheter, befolkningen, jämställdheten och nationsgränserna.

Andra studier pekar på att försvarsviljans påverkas i positiv riktning av bland annat kulturell stolthet, upplevd gemenskap och nationell samhörighet.

Etnisk nationalism, det vill säga uppfattningen att man måste ha svenska

När det gäller den personliga försvarsviljan, alltså att försvara landet med vapen i hand, uppvisar utrikesfödda utanför EU till och med en högre försvarsvilja än infödda svenskar.

Ralph Sundberg, lektor i krigsvetenskap vid Försvarshögskolan

förfäder för att vara svensk, ökar inte benägenheten att tycka att Sverige ska försvara sig vid väpnat angrepp. Okritisk patriotism kan rentav minska försvarsviljan.

STATSMINISTER Ulf Kristersson (M) har återkommande, bland annat under Folk och försvars rikskonferens i Sälen 2024 och i efterföljande intervjuer, hävdad att invandrare har lägre försvarsvilja än infödda svenskar.

Flera undersökningar, bland annat från FOI och Försvarsmakten, tyder på att så inte är fallet.

– När det gäller den personliga försvarsviljan, alltså att försvara landet med vapen i hand, uppvisar utrikesfödda utanför EU till och med en högre försvarsvilja än infödda svenskar. Däremot är den något lägre när det gäller den understödjande försvarsviljan. Men när det gäller den allmänna försvarsviljan är det inga skillnader, säger Ralph Sundberg.

I Totalförsvarets forskningsinstitutets skrift "Gråzonslägen i krig och fred" beskrivs hur det gamla totalförsvaret växte fram i samklang med folkhemsprojektet, där den delvis korporativistiska relationen mellan staten, näringslivet och civilsamhället utgjorde en viktig beståndsdel.

Ralph Sundberg.

FOTO: MIKAEL BERGLING

I dag ser det svenska samhället anorlunda ut, det är mer individualiserat och privatiserat. Det gemensamma har succesivt försvagats.

Hur påverkar det försvarsviljan vid ett skarpt läge?

– Det är en väldigt bra fråga. Vi kan inte i vår data se att människor har blivit

mer individualistiska. Men även om de skulle ha blivit det, har inte försvarsviljan minskat. Samtidigt kokar allt ner till vad folk kommer att göra, inte vad de säger att de ska göra.

Invånarna i de nordiska länderna uppvisar en hög försvarsvilja i en internationell jämförelse, enligt Ralph Sundberg.

– Framför allt Sverige och Norge, till viss del även Finland, sticker ut.

Varför är försvarsviljan extra hög i Norden?

– Vi vet inte riktigt varför det är så.

En förklaring kan vara att många anser att den nordiska samhällsmodellen är värd att försvara, en annan den geografiska närheten till Ryssland och upplevelsen av återkommande och i emellanåt mycket konkreta hot.

– Det finns nog flera förklaringar. Det är dock tydligt att i många av de europeiska länder som var hårt drabbade av andra världskriget tenderar försvarsviljan att vara lägre.

EN FRÅGA I World Values Surveys återkommande undersökningar handlar om i vilken utsträckning den svarande är beredd "att slåss för sitt land i händelse av krig".

– I Sverige, Norge och Finland svarar mellan 70 och 80 procent ja, medan motsvarande andel i exempelvis Nederländerna är 45 procent och i Italien 35 procent. Andelen som svarar ja är även hög i delar av Mellanöstern och i exempelvis Indien och Pakistan, medan den är lägre i USA (jämfört med Sverige).

– Jag tror en förklaring till de stora skillnaderna, förutom olika erfarenheter av krig, kan vara att frågan om man är beredd att "slåss för sitt land" betyder olika saker i olika länder, säger Ralph Sundberg. ●

3-ÅRIGT PROJEKT OM FÖRSVARSVILJA

→ Projektet heter "Försvarsvilja: mätning, ursprung och manipulation".

→ Ska utforska vad försvarsvilja egentligen är, vilka faktorer som påverkar den, hur stabil den är mot manipulation

samt utveckla nya och bättre sätt att mäta den.

→ De nya mätten ska sedan testas i enkätstudier i Sverige, Finland, Estland, Lettland och Litauen.

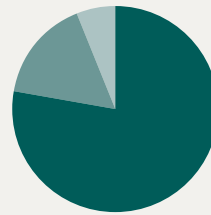

Sju av tio villiga att riskera livet

Försvarsviljan är stark bland svenskarna visar en undersökning från MSB.

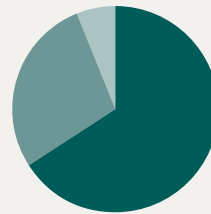
KÄLLA: MYNDIGHETEN FÖR PSYKOLOGISKT FÖRSVAR

Antag att Sverige utsätts för ett militärt angrepp. Är du då själv **utan** fara för eget liv beredd att delta i olika uppgifter inom totalförsvaret (det civila eller det militära) utifrån din förmåga och dina färdigheter?

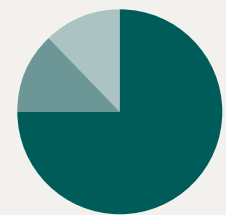
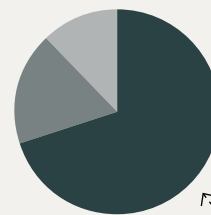
Ja [absolut eller kanske].....	78 %
Nej [absolut inte eller tveksamt].....	16 %
Ingen åsikt.....	6 %

Antag att Sverige utsätts för ett militärt angrepp. Är du då själv **med** fara för eget liv beredd att delta i olika uppgifter inom totalförsvaret (det civila eller det militära) utifrån din förmåga och dina färdigheter?

Ja [absolut eller kanske].....	66 %
Nej [absolut inte eller tveksamt].....	28 %
Ingen åsikt.....	6 %

Antag att Sverige utsätts för ett militärt angrepp. Tycker du att vi bör göra väpnat motstånd även om utgången för oss verkar oviss?

	2021	2025
Ja [absolut el. kanske].....	70 %	75 %
Nej [absolut inte el. tveksam].....	18 %	13 %
Ingen åsikt.....	12 %	12 %

Hur ska man hantera sitt civila liv utan en plan för den militära tjänstgöringen?

ILLUSTRATION: GETTY

Därför ska du ha en tjänstgöringsplan

► AVTALAT Varje reservofficer ska ha en tjänstgöringsplan, men långt ifrån alla har en. Ombudsman Edvin Dribe reder ut poängen med tjänstgöringsplanen, vad den ska innehålla och hur den ska se ut.

Reservofficerare är tidvis tjänstgörande. Det innebär att den militära anställningen inte är reservofficerens huvudsakliga sysselsättning. I reservofficerens arbetsliv ska alltså flera viljor mötas. När ska man jobba civilt, när ska man tjänstgöra militärt och när ska man kunna vara ledig? Tjänstgöringsplanen är lösningen och även det verktyg som tagits fram för att planera och dokumentera kommande tjänstgöring.

Alla reservofficerare ska ha en aktuell tjänstgöringsplan, även om ingen tjänstgöring är planerad. Detta följer av det kollektivavtal som gäller på området, RO-avtalet.

TJÄNSTGÖRINGSPLANEN är ett viktigt verktyg i planeringen och är en bästa gissning. Men saker kan ibland förändras, både för individen och Försvarsmakten. Tjänstgöringsplanen är alltså inte bindande. Skulle ett övningsstillfälle ställas in från Försvarsmaktens sida eller skulle reserv-

officeren behöva omprioritera jobb eller familj, är det helt okej.

Därför är det viktigt att Försvarsmakten utfärdar en tjänstgöringsorder som reservofficeren bekräftar närmre in på tjänstgöringen. Först då blir tjänstgöringen bindande. Då kan reservofficeren tryggt inrätta sitt liv utifrån den utlovade tjänstgöringen, ex. genom att ta tjänstledigt från det civila jobbet.

Tjänstgöringsplanen visar planerad tjänstgöring i RO1-anställningen, dvs tillsvidareanställningen där reservofficeren tjänstgör relaterat till sin krigsbefattning. Den visar även tid utan tjänstgöring.

VAD ÄR POÄNGEN med tjänstgöringsplanen?

Det viktigaste syftet att skriva en tjänstgöringsplan är själva planeringen. Det tvingar Försvarsmakten att ta ställning till vilka övningar som kan bli aktuella, vilken utbildning som reservofficeren kan behöva och om det finns behov eller möjlighet till någon annan tjänstgöring. Det leder i sin tur till ett värdefullt samtal mellan chef och medarbetare. I samband med att tjänstgöringsplanen skrivs, bör chef och medarbetare passa på att inventera behov av kompetensutveckling, ta reda på vad medarbetaren vill och ta hänsyn till verksamhetens behov.

Planen är också ett värdefullt verktyg för den egna planeringen. Utöver det är den ett underlag för planering och kommunikation gentemot den civila arbetsgivaren. För att ha rätt till löneutfyllnad som statligt anställd krävs exempelvis att tjänstgöringen ifråga är dokumenterad i tjänstgöringsplanen.

HUR SKA tjänstgöringsplanen se ut?

Det finns inga absoluta krav för hur en tjänstgöringsplan ska se ut, men Försvarsmakten använder ofta en mall som funkar utmärkt. Det finns heller inga tvingande regler för hur långt fram i tiden tjänstgöringsplanen ska sträcka sig, men vi rekommenderar att planen sträcker sig över innevarande och kommande kalenderår, dvs ungefär 1–2 år framåt.

Planen bör inkludera information om den planerade tjänstgöringens innehåll, start- och slutdatum och om det rör sig om övning, utbildning eller annan tjänstgöring. Om ingen tjänstgöring är planerad bör det framgå med tydlighet. Planen bör ge möjlighet för reservofficeren att tacka ja eller nej till respektive tillfälle och båda parter (chef och medarbetare) bör skriva under planen.

EDVIN DRIBE

»Det saknas vägar för reservofficerare med inriktning sjukvård«

► **DEBATT** Försvarsmakten behöver en skräddarsydd "sjukvårdsreservutbildning", menar RO/Fk Emil Ånell i en debattartikel.

Snart fyra år efter den fullskaliga invasionen av Ukraina upplever jag i rollen som civil, reservofficer och läkarstudent att utvecklingen framåt i sjukvårdsspåret varit minimal, medan behoven fortsätter att växa exponentiellt.

Försvarsmakten (FM) har brist på personal och sjukvården är inget undantag. I civilförsvaret och FM saknas medicinsk personal med militär erfarenhet. Civilt finns en inbyggd skepsis gentemot det militära, då förståelsen för den militära kravbilderna och verksamheten är minimal. Majoriteten av det nuvarande sjukvårdsskrået saknar militär grundutbildning.

SJUKVÅRD ÄR beroende av civila studier. Idag kan man endast bli militär undersköterska i rollen som soldat. Enskilda förband erbjuder fördjupningar, men nästa steg är civil yrkesutbildning. Man har två val: läsa till sjuksköterska eller läkare. Grundutbildningen för sjuksköterska är idag tre år samt sex år för läkare. Specialistutbildningarna är sedan tre till fem år till. Soldater som gjorde värnplikten 2021–2022 och påbörjade sin läkarutbildning, för att sedan direkt vidareutbilda sig till specialister utan uppehåll (orealistiskt) är relevanta först för anställning 2034 enligt FMs nuvarande kravmallar.

Generellt så ställs det krav på att läkare som anställs i FM just nu skall vara specialister. Samtidigt som många läkare som anställs generellt sett inte haft krav på militär erfarenhet. Jag anser att detta är en feltolkning av FM:s nuvarande behov. Enligt min erfarenhet, är medicinsk personal generellt sett duktig på att lösa sin primära uppgift som vårdare men behöver inte vara lämplig i rollen som stabsläkare.

Inom medicin säger man att pa-

Majoriteten av det nuvarande sjukvårdsskrået saknar militär grundutbildning.

tienten inte kan ta informerade beslut när läkare frågar "vilken operation föredrar du A eller B?", då patienten saknar medicinsk utbildning. Min fråga är då varför vi behandlar läkare som informerade i militära frågor när de inte ens gjort grundtjänstgöring? Jag tycker att det skall finnas krav att medicinska platser i staber skall fyllas med legitimerad personal med GU som minimikrav.

FM kan rekrytera läkare tidigare. Dagens läkarutbildning innehåller inte en enda kurs i katastrofmedicin på sina sex års grundutbildning. Detta kan FM utnyttja och samtidigt rekrytera unga framtida resurser. Jag anser att samtliga medicinska studenter med godkänd militär bakgrund automatiskt skall erbjudas placering inom Hemvärnet (HV) tills de är klara specialister. På så vis säkrar vi tidigt medicinsk kompetens och integrerar dem i den militära världen.

K-ANSTÄLLDA SAMT VPL sjukvårdssoldater frågar hur de skall göra för att studera civilt utan att tappa sin koppling till FM. Jag vill säga att det självklara valet är att studera till reservofficer för att sedan vidareutbilda sig, men den möjligheten finns inte. Det saknas vägar för reservofficerare

med inriktning sjukvård. De som skall studera till reservofficerare måste läsa "logistik".

Varför är detta ett problem? Antalet reservofficersplatser är extremt begränsat. Under 2025 var antalet tilldelade platser i logistikspåret 1st för hela F17. I praktiken innebär det att sjukvårdare konkurrerar i ett logistikspår mot logistiksoldater som har ett mer relevant CV för den tjänsten. Risken är att kompetent sjukvårdspersonal bortprioriteras för att de inte fyller kravprofilen för tillgängliga tjänster.

JAG FÖRESLÅR ATT ett eget sjukvårdsspår skall öppnas igen likt det som försvann när systemet ändrades 2012. ÖB pratar om "sense of urgency", vi måste därför snabbt agera inom den ramen där vi själva har mandat och inte fastna i byråkratins rutiner. Under uppbyggandet av en egen skräddarsydd "sjukvårdsreservutbildning" kan kadetter ingå under SOU sjukvård för att säkerställa försörjningen av våra krigsförband nu. (Detta är inte ett nytt koncept utan har varit status quo för kadetter som läser markstrid samt ledning under flera år).

Som lägsta chef i organisationen är jag ödmjuk inför att jag inte har helhetsbilden, däremot bör ansvariga chefer ge direktiv och låta oss arbeta. ●

TEXT: RO/FK EMIL ÅNELL F17

LÄS MER

Läs vår nyhetstext i ämnet. s. 4

På FN-uppdrag i Indien och Pakistan

► **UTLANDSRAPPORT** Hur är det att jobba som FN-observatör? RO/Kn Mattias Fridegård är en av de som vet. I mars avslutas hans tjänstgöring i Indien och Pakistan. Här är hans rapport:

TEXT OCH FOTO: RO/KN MATTIAS FRIDEGÅRD

Redan under min mission i Afghanistan 2017 blev jag varse att UNMOGIP var en mission som jag verkligen ville genomföra. Jag hade sedan länge vetat att FN funnits på plats i Kashmirområdet och även läst om det tidigare Brittiska Indien och kolonialväldet, men det blev slutligen en kollega som fick mig att bli säker på min sak. Väl hemma efter Afghanistan så tog det dock en tid innan en ansökan skickades in och ett mycket positivt besked landade med vändande post.

UTBILDNINGEN INFÖR denna enskilda insats som FN-observatör bestod i två (och ett halvt) steg. Först United Nations Military Observer Course (UNMOC) som i mitt fall skulle genomföras i Helsingfors vid Finnish Defence Forces International Centre (FINCENT), insatsutbildning vid SWEDINT och slutligen SERE B vid K3/FÖS i Karlsborg.

Utbildningen vid FINCENT genomfördes tillsammans med ett par kollegor ifrån Sverige, samt en stor del kollegor ifrån världens alla hörn. Utbildningen höll en mycket hög standard med allt ifrån regelrätta föreläsningar, skrivbordsövningar, bastuinstruktioner till terrängkörning. Allt för att avslutas med en mycket påkostad slutövning med andra förband någonstans i Finland.

VID SWEDINT genomfördes i första hand utbildningar med tonvikt på personlig säkerhet och internationella relationer. Utbildningen genomfördes tillsammans med EUTM-personal samt en annan observatör, vilka också har kontakt även idag. Detta gäng följdes även åt när det blev dags för den sista delen i utbildningen vid K3/FÖS. SERE B och instruktörerna vid FÖS håller en hög nivå, utbildningen var både rolig och lärorik samt bäddade för en god natts sömn när veckan väl var slut.

Vid detta tillfälle hade vi en ypperlig möjlighet att räkna artilleriavfyrningar ifrån vår fältstation, samt även nedslag ifrån inkommande eld.

En tid senare när jag landat in i insatsområdet i Pakistan och blivit installerad i Ski House (det boende som Sverige och Schweiz delar i Islamabad) var det dags för introduktionsträning i dagarna fyra. Därefter for jag till mitt kommande hem för en längre period, Field Station Kotli beläget i Kashmir. Här stiftade jag under några månader bekantskap med andra officerare ifrån Kroatien, Sydkorea, Filipinerna och Schweiz, för att nämna några. Livet på fältstation kan upplevas som

ganska enformigt när man radar upp vad som genomförs. Vakna, förbereda fordon, instruera eskortstyrkan om dagens rutt, fara ut på O-plats/rekognoscering eller möte med något kompani eller bataljon för att inhämta information, alternativt förkovra sig i regelverk, träna eller sitta i radio som relästation. På den pakistanska sidan genomförs samtliga dessa uppgifter, men på den indiska sidan är det enkom reläuppgiften som går att genomföra givet att vi har restriktioner i hur vi får röra oss.

DET ÄR DOCK ETT varierat arbete med en otroligt dynamisk arbetsuppgift. De flesta dagarna åker man bland berg och dalar, ibland för att prata med civilbefolkningen för att inhämta information om läget, en annan dag står man och kontrollerar om nya byggnader har uppförts inom Line of Control, nästa sitter man och äter tvårättersmiddag med ett befäl för en bataljon och diskuterar allt mellan himmel och

jord. Kvällstid finns det dock alltid tid för överläsning, träning eller godtyckligt tidsfördriv. Som jag upplever det håller vi RO en otroligt hög nivå som observatör eller stabsmedlem här i missionen.

Generellt är läget lugnt, men på politisk nivå har det varit spänningar och den största sammandrabbningen på senare tid var i maj 2025. Då låg länderna i krig med varandra under några dagar med bland annat artilleri och drönarattacker sinsemellan. Vid detta tillfälle hade vi en ypperlig möjlighet att räkna artilleriavfyrningar ifrån vår fältstation, samt även nedslag ifrån inkommande eld. Som tur är har läget lugnat sig sedan dess och vi 44 observatörer fortsätter att observera och rapportera ifrån området.

Tiden här nere har inte tagit slut för min del ännu, i skrivande stund har jag upploppet kvar. Kommer jag att återkomma hit någon gång?

Jag hoppas det... <<<

FOTO: FÖRSVARSMAKTEN

Korvett typ Visby är först ut med förmågan, som kommer att införas på fler fartygstyper inom kort.

Nytt skydd mot små drönare

TEKNIK UNDER FÖRRA ÅRET har Försvarets Materielverk i samarbete med Försvarmakten och Saab arbetat med att uppdatera sensorn på korvett typ Visby för att kunna bekämpa mycket små drönare med spaningsradar och pjäs.

– Marinens fartyg är byggda för att skydda mot sjömålsrobotar, fartyg och flygplan. Men efter att Ryssland anföll Ukraina har vi sett vikten av att kunna skydda sig mot små drönare över land och vatten. Det är ett reellt hot som vi måste ta på allvar och det är därför hela den här uppgraderingen har kommit till, säger Åke Krantz, ingenjör FMV i ett pressmeddelande.

Skarpa tester har genomförts, och de har gått mycket bra.

– När vi var klara med proven uttryckte en fartygschef hur oerhört glad han är för att de fått den här nya förmågan ombord och hur stor skillnad den kommer att göra. För dem är drönarhotet en realitet. Det blev jag lite tagen av, säger Åke Krantz.

Det är svindlande att kriget går in på sitt femte år. Många trodde att Ukraina skulle falla på fem dagar.

Statsminister Ulf Kristersson var i Ukraina när årsdagen av Rysslands fullskaliga invasion uppmärksammades.

(Citat från Dagens Nyheter)

FOTO: NINNI ANDERSSON/REGERINGSKANSLIET

Eldledaren som skjuter mot fartyg från en lastbil på land

► **NY SERIE** Att reservofficerare är avgörande för försvarsförmågan är väl känt. Men exakt vad de gör kan variera kraftfullt. RO/Fk Daniel Jansson är eldledare på den växande robotenheten på Tredje sjöstridsflottiljen. Han är också först ut i vår nya serie om olika befattningar som bestrids av reservofficerare.

TEXT: JENNY HARLIN

– Blir det krig så skjuter jag robot. Men om dagarna utbildar jag soldater, ansvarar för lastbilar och materiel eller utbildas själv. Ingen dag är den andra lik, säger Daniel Jansson, 23 år från Stockholm.

Han gjorde värnplikten som amfibie-soldat och är sedan ett par år en av de gröna i den växande 32. Kustrobotdivisionen. Hans uppgift är att från lastbilar på land skjuta mot fartyg till sjöss. När ordern kommer förflyttar hans soldater robotar med lastbilar till dolda, kustnära placeringar för att skjuta och sedan omgruppera. Det gäller att ha rätt ingångsvärden om målet och tänka rätt innan man trycker på knappen. När roboten väl är i luften går det inte att ändra sig.

– Robotarna har 100 kilometer räckvidd, så de kan åka en bra bit. De nya robotarna kommer att ha mer än 200 kilometer räckvidd, berättar Daniel Jansson.

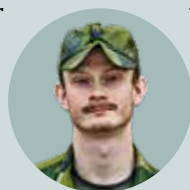
EN UTMANING FÖR en eldledare på robotenheten är att bli ledd från ett fartyg som inte ser hur lastbilen på land kan röra sig. Att verka dolt på land mot mål till sjöss är också en stor fördel. En lastbil är billigare att tillverka än ett fartyg, kräver färre resurser och är enklare att hålla dold. Den går snabbt att flytta från öst- till västkusten och kan underhållas med enklare resurser.

– Vatten, mat och bränsle går ju oftast att hitta i det civila. Det är robotarna och reservdelar som är begränsande, säger Daniel Jansson som trivs så bra med sitt uppdrag att han tackat ja till ännu ett års

FOTO: CARL WACHTMEISTER

Ett av Daniel Janssons uppdrag är att utbilda värnpliktiga.

RO/Fk Daniel Jansson.

tjänstgöring innan han blir civil för att plugga ekonomi.

– Jag är otroligt nöjd över hur jag har blivit bemött. Vi har ett öppet klimat och en bra kultur på förbandet. Även vi som är på lägre nivå får ganska fria tyglar så länge det går åt rätt riktning.

FÖR SOM PÅ DE flesta förband finns utmaningar när man ska växa snabbt.

32.KUSTROBOTDIVISIONEN

→ Divisionen är Tredje sjöstridsflottiljens enda landgående förband som genomför både krigsförbandsverksamhet och operativa insatser. Med hjälp av sjömålsrobotar på lastbilar kan de bekämpa fartyg

Många är nya och viljan ibland större än vad tid och resurser medger. Förbandet är det första att ta emot de nya robotarna som ska införas och snart ska även värnpliktiga utbildas.

– Det kommer att behövas arbetskraft för både små och stora saker, konstaterar Daniel Jansson som gärna fortsätter inom robotenheten.

– Dels för att det är viktigt med nuvarande omvärldsläge. Men också för att det är utvecklande för mig själv. ●

på långa avstånd. Divisionen kan även samordnad med flyg och ytstridsfartyg insätta robotar mot en eventuell angripare. Ledorden för förbandet är, "litet avtryck med hög verkan".

KRÖNIKA

Var är du som reservofficer om kriget kommer?

Inspirationen till rubriken ovan har jag hämtat ifrån David Bergman som är överstelöjtnant, doktor i psykologi och affilierad forskare vid Forsvarshögskolan. Hans bok *Vem är du när kriget kommer?* handlar om hur den vanliga medborgaren kan förbereda sig för krig. Den beskriver hur individer och samhällen fungerar under press och tar upp flera fallstudier. Boken som är riktigt läs- och tänkvärd rekommenderas varmt för alla krislädefyllare som lever i illusionen att allt löser sig bara du köper fler konserver, ficklampor och vattendunkar. Boken är ingen manual för hur du ska agera i alla situationer men påminner oss om att vi pratar för lite om hur vi kan bidra så att samhället fortsätter att fungera så normalt som möjligt under en kris.

Ett genomsnittligt krig sägs vara i drygt tre år och den största utmaningen är då ofta att hålla i gång det civila samhället. Detta blir påfrestande för hela samhället men förhoppningsvis tar de flesta människor i en sådan situation fram sina bästa sidor, samarbetar och svetsar samman samhället. Men frågan är var är du då och hur bidrar du till vårt totalförsvaret?

DU SOM RESERVOFFICER är framöver en viktig brygga mellan civilt kunnande och militär effekt som har en stor betydelse för hela Sveriges kris- och krigsorganisation. Det finns i dagsläget kring 7 000 reservofficerare eller strax däröver men alla av dessa är av olika skäl inte möjliga att använda i KRO (krigsorganisationen). Genomsnittsåldern ligger gissningsvis kring 55 år och runt en femtedel av dessa är under 45 år gamla – varav en mängd av dessa inte heller har tjänstgjort på länge. Detta är bara siffror men det ger ett visst perspektiv.

Med reservofficerens dubbla identitet som både civil och militär aktör – väl sammanfattad

i Churchills uttryck "twice the citizen" har Forsvarsmakten och totalförsvaret en tillgänglig och motiverad resurs som under sitt yrkesliv rört sig mellan Forsvarsmakten, beredskapsaktörer, akademien, samhället och näringslivet. Dessa har därav många användbara kunskaper och erfarenheter som utöver den militära nyttan kan vara till gagn för hela samhället. Men viktigare är kanske att erfarenheter, kultur och förmågor kan överföras i båda riktningar mellan det militära och det civila och omsätta den i en konkret samhälls- och försvarseffekt.

FÖRSVARSMAKTEN, vars kostym både vill och måste växa ikapp det omvärldsläge vi nu har att förhålla oss till, har börjat att kartlägga vilka RO som kan krigsplaceras vid de olika förbanden. Det är ett omfattande arbete som inte påskyndas och förenklas om det enbart kan ske enkelriktat från Forsvarsmakten sida även om vi kanske förväntar oss det (förväntningar är ofta besvikelsernas urmoder). Jag känner dock till flera reservofficerare som på eget initiativ har kontaktat förband och därefter blivit placerade – detta visar på vilja, engagemang och handlingskraft. Ytterst ett bevis på att många av oss vill ge allt vi kan till krigsförbanden och totalförsvaret! ●

**LEIF
HERLITZ**

Vice förbundsordförande
leif.herlitz@sverof.se

KRÖNIKA

Vi är mer relevanta än någonsin – men arbetet går för långsamt

Efter tre år som ordförande i detta anrika förbund är det dags att tacka för mig och lämna stafettpinnen vidare. Dessa tre år har präglats av det säkerhetspolitiska läget vi nu befinner oss i – där försvaret fått en framträdande roll både i politiken och i det svenska medvetandet. På samma sätt har också reservofficerens roll aktualiserats och fått mer utrymme i diskussionerna.

En av de större förändringarna vi som förening genomgått de senaste åren är att byta namn till Svenska Marinens Reservofficersförbund. För att kunna spegla vår samtid, där marinen är våra medlemmars hemvist och chefen för marinen vår viktigaste samtalspartner i arbetet med att främja rollen som reservofficer, blev namnbytet ett naturligt val. Två stämmor röstade enhälligt igenom denna förändring och SMRO är numera en etablerad akronym.

FÖR TRE ÅR SEDAN valde förbundsstyrelsen också att påbörja arbetet med ett manifest som skämtsamt fick arbetsnamnet "Lilla Blå", ett namn som sedan blev kvar även vid publicering. Den viktigaste punkten i första upplagan av denna idéskrift var att argumentera för fler utbildningsplatser för reservofficerare i marinen – något som varit en bristvara under lång tid. Innan vi förra året publicerade en andra reviderad upplaga hade vi både hunnit byta namn på förbundet och bli ett Natoland, något som föranledde viss förändring av innehållet. Men viktigare: Vår fråga kring fler utbildningsplatser mötte inte längre motstånd. Istället byttes fokus till hur vi kan fylla nya RO-kullar på bästa sätt.

Faktum är att det under de senare åren skett en stor förändring. Samsynen att reservofficers-

systemet måste återuppbyggas är nu tydlig, knäckfrågan är istället hur man på bästa sätt åstadkommer detta. En klok general sa en gång till mig att ledarskap handlar om att se vad som behöver göras – och göra det. Det ligger mycket i detta. Just nu finns en risk att vi fastnar i "order, kontraorder och tvättbyte", det vill säga en massa utredningar, betänkanden och avsiktsförklaringar istället för att faktiskt genomföra förändring.

För tyvärr går arbetet alldeles för långsamt. De individer i Försvarsmakten som jobbar heltid med RO-frågan är smärtsamt få. Reservofficerssystemet är i mitt tycke en strategisk förmåga som förtjänar att få de resurser – både till antal och kompetens – som krävs för att man ska kunna återupprätta och bibehålla detsamma. I motsats till detta ser vi istället hur byggandet av en strategisk förmåga blir en tillikauppgift för redan hårt belastade officerare, något som knappast är en framgångsfaktor.

JAG ÄR FAST FÖRVISSAD att reservofficeren ses som en viktig pusselbit i den förmågeuppbyggnad Försvarsmakten nu befinner sig i, men mer arbete måste till för att reservofficerssystemet ska kunna bli den katalysator det har potential att vara. Med krig i Europa och en outnyttjad potential i befintliga och framtida reservare är SMRO mer relevant än någonsin och jag ser fram emot att följa arbetet framåt.

Till sist – stort tack för förtroendet jag fått att leda förbundet under denna händelserika tid! ●

**EVELINA
HEDSKOG**

Ordförande SMRO
ordforande@smro.se

RESERVOFFICER, VI JOBBAR FÖR DIG!

Förbundet Reservofficerarna är ett Saco-förbund som företräder reservofficerare gentemot Försvarmakten. Vårt mål är att så många reservofficerare som möjligt ska kunna tjänstgöra och stärka försvarsförmågan. Våra viktigaste frågor är:

- ▶ Ökad kunskap om reservofficerare, både i det civila och i Försvarmakten. Fler behöver känna till reservofficerssystemet, fler reservare behöver utbildas och utvecklas.
- ▶ Laglig rätt till tjänstledighet från civil arbetsgivare och civila studier när du tjänstgör i Försvarmakten.
- ▶ Löneutfyllnad – du ska inte gå back ekonomiskt när du tjänstgör i Försvarmakten.
- ▶ Kompetensutveckling och karriärplanering som gynnar både militär och civil karriär, även efter TSK.
- ▶ Ökad tillgång till fler befattningar.
- ▶ Fler platser och bättre rekrytering till ROU.
- ▶ Större möjligheter till övning och utbildning samt undanröjande av hinder för tjänstgöring.

MER ...

Du får fackligt stöd från Förbundet Reservofficerarna genom att gå med i Svenska Marinens Reservofficersförbund, Sverof. Du får dessutom tillgång till nätverk, föreläsningar, tidningen Reservofficeraren och mycket mer. Läs mer om vår verksamhet på vår hemsida genom koderna nedan.

Ett medlemskap i Sverof kostar 450 kronor/år. Gratis för kadetter.

Bli medlem här:

Klipp ut
och sätt
upp!

JAG ÄR OCKSÅ RESERVOFFICER ÖV/RO NILS BILDT

Som reservofficer har jag en stor fördel – min integritet

TEXT: MIKAEL BERGLING

Öv/RO Nils Bildt har lett arbetet med att på rekordtid utveckla autonoma drönarsvärmar för försvarets räkning.

Gnadd, som systemet heter efter den tornedalska benämningen på en stor mängd av mycket små och aggressiva knott, utvecklades på ungefär ett år med erfarenheter från kriget i Ukraina som fond.

– Det är fem gånger snabbare än normalt. Vi klarade det genom att arbeta parallellt i stället för sekventiellt; som ett sprinterlopp i stället för ett stafettlopp, säger Nils Bildt som berättar om arbetet i boken "Gnadd – svensk utveckling av autonoma drönarsvärmar – på rekordtid".

SAMTIDIGT SOM leverantören kodade, testade armén återkommande systemet och inte minst återkopplade. Riskerna begränsades via många små steg och tester. Användningsområden och taktik utvecklades parallellt tillsammans med motmedel.

– Vi hade ett tydligt mandat; rundade onödiga regler, hinder och krångel och körde på. Vi låg hela tiden i framkant, före det regelmässiga, och skapade på så sätt vårt eget mandat. Vi fastnade inte.

Vilka var de största problemen?

– Gamla regler, föreställningar och processer. Men även inställningen hos en

del "att så här arbetar vi inte i försvaret" och att vi därför inte skulle lyckas. Men det gjorde vi, dessutom snabbare än beräknat. Jag tror att det var viktigt att vi hade stöd av bland annat ÖB.

– Under alla år som försvaret hade en krympande ekonomi var det viktigaste av allt att inte göra fel. Nu behöver vi ett klimat som uppmuntrar innovationer och utveckling, och tillåter misstag.

Mer förlåtande?

– Den som inte gör misstag, kommer inte framåt. Det viktiga är att hantera misstagen på rätt sätt och då är öppenhet och tillit helt centralt. Du ska inte få kicken för att du gör ett misstag, men kanske för att du håller käft om det.

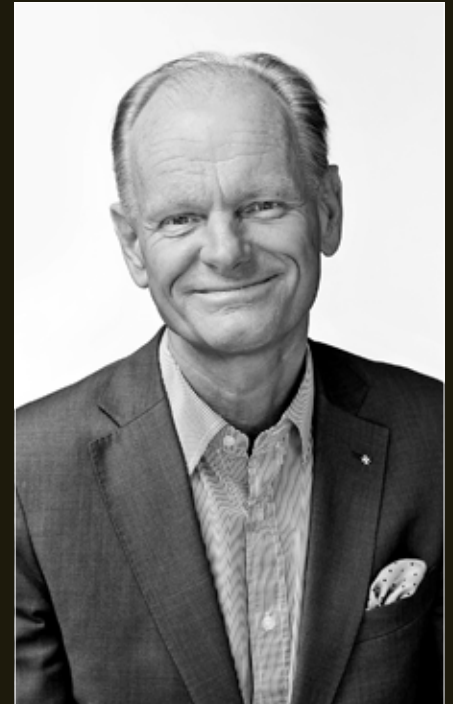
Men det kanske påverkar karriären?

– Så kan det vara. Som reservofficer har jag en stor fördel; min integritet. Passar det inte kan jag alltid gå.

DEN SNABBA teknikutvecklingen gör att utrustning snabbt blir gammal.

– Omloppstiden på system som Gnadd är kanske ett år med vecko- eller månatliga uppdateringar. Utvecklingen går oerhört fort. Det gör att det i allt högre utsträckning är förmågor och tjänster som behöver upphandlas.

– Leverantörerna behöver i princip stå i skyttegravan bakom de stridande och kontinuerligt uppdatera systemen. Samtidigt är inte företagen kombattanter, vilket innebär juridiska problem som behöver lösas. ●

NILS BILDT

◆ **Ålder:** 73.

◆ **Militär bakgrund:** Överste/RO. Värnplikt på P2 i Hässleholm. Reservofficer K 4, Livgardets Dragoner och Livgardet. Knuten till Forsvarsdepartementet.

◆ **Civil bakgrund:** Civilekonom från Handelshögskolan i Stockholm. Har bland annat arbetat och drivit företag i IT-branschen.

◆ **Fritid:** Aktiv i Frälsningsarmén och scouterna.

Boken **Gnadd** – svensk utveckling av autonoma drönarsvärmar.